

Polskie teczki w Ameryce

- Sprawdzaliśmy, ile można zrobić w 13 sekund, co to znaczy w życiu człowieka - mówi aktorka Ewa Wójciak.

Razem z kolegami z Teatru Ósmego Dnia przez dwa tygodnie prowadziła warsztaty dla studentów Uniwersytetu w Michigan.

MARTA KAŻMIERSKA

Ewa Wójciak, Marcin Kęszycki, Adam Borowski, Tadeusz Janiszewski i Jacek Chmaj pojechali do USA na zaproszenie Polskiego Instytutu Kultury w Nowym Jorku. Wrócili kilka dni temu. W poprzednich latach, w ramach tego samego programu, odwiedzili uniwersytety Yale, Princeton i Bloomington.

- Kampusy uniwersyteckie są w Stanach Zjednoczonych osobnym imperium. To tam tak naprawdę

Spektakl zrealizowany ze studentami przez poznańskich aktorów

kształtują się opiniotwórcze amerykańskie elity, które potem zmieniają świat - mówi Ewa Wójciak.

Razem z kolegami z zespołu grała w nowoczesnych uniwersyteckich salach teatralnych, tzw. blackboxach, które można dowolnie ustawiać. - Zaskoczyło nas to, że nawet studenci nauk ścisłych mają tam kursy humanistyczne - opowiada.

- Struktur tego państwa nie naruszy żaden wynik wyborów. Właśnie dzięki uniwersytetom, bo Ameryka jest potęgą głównie dzięki swojej nauce, a nie armii - uważa Ewa Wójciak.

- Zaskoczyło nas to, że mimo amerykańskiego profesjonalizmu i tego, że młodzi ludzie żyją w mieście kariery, to wciąż są pełni idealizmu, jak ich rodzice w latach 70. - opowiada.

Aktorzy „Ósemek” zagrali dla studentów spektakl „Teczki”, który był transmitowany przez uniwersytecką telewizję.

Ewa Wójciak wygłosiła też wykład Annual Copernicus Lecture, na który raz w roku zapraszana jest osoba z Polski (jej poprzednikami byli m.in. Leszek Kołakowski i Agnieszka Holland). Aktorka z Po-

znania mówiła o powinnościach moralnych artystów, którzy powinni prezentować pewną postawę zarówno przez swoją pracę, jak i przez życiowe wybory.

Artyści Ósemek poprowadzili też warsztaty i zrealizowali spektakl ze studentami, zakończony roboczym pokazem. Zgłosiło się 14 studentów. - Osoby z różnych kierunków i o różnym pochodzeniu. Był chłopak z Hawajów, była Brazylijka, student z Meksyku - wylicza Ewa Wójciak.

Jako temat spotkań uczestnicy wybrali masakrę studentów, do której doszło na Uniwersytecie w Kenzie. W maju 1970 roku młodzi ludzie protestowali tam przeciwko wojnie w Wietnamie. - Na teren kampusu weszła Gwardia Narodowa i zastrzeliła czterech studentów, w tym dwie przypadkowe osoby, które nie brały udziału w demonstracji. Strzelanina trwała 13 sekund. A potem nikt się nie chciał przyznać do wydania rozkazu - opowiada aktorka.

Uczestnicy warsztatów zastanawiali się, co ta historia znaczy dla nich dzisiaj. I czy to może być aktualna. Szukali materiałów - jeden ze studentów dotarł nawet do nagrań, na których słychać wydany rozkaz strzału.

- Codziennie robiliśmy zajęcia ruchowe. Sprawdzaliśmy, ile można zrobić w 13 sekund, co to znaczy w życiu człowieka. To się świetnie udało

przełożyć na różne etiudy - opowiada Ewa Wójciak. - Powstało bardzo zgrabne przedstawienie. Ale najważniejsze było to, że każdy z nich napisał swój tekst o tym, czy i dlaczego Kent budzi w nich niepokoje i lęki. To były bardzo różne teksty. Jedni mówili, że to jest historia, która nigdy nie ma prawa się już powtórzyć. Ale byli też tacy, którzy napisali płomienne manifesty. Mówili o odpowiedzialności. O tym, że instytucje państwowe są po to, żeby chronić obywateli, a nie ich zabijać - relacjonuje Wójciak.

Podczas spektaklu Brazylijka mówiła po portugalsku, Meksykanin po hiszpańsku, Hawajczyk w swoim języku. - Niesamowite spotkanie - mówi aktorka.

Poznaniacy pracowali na Uniwersytecie w Michigan przez dwa tygodnie. Na wszystkich trzech pokazach „Teczki” były pełne sale.

Ewa Wójciak: - Okazuje się, że oni są bardzo wrażliwi na temat podśluchów, inwigilacji. Twórcy za oceanem są najlepsi w musicalach i teatrze tańca, scenografii. Natomiast teatr w Ameryce nie jest częścią dyskursu społecznego. Jest po prostu profesją. Myślę, że zarówno naszych młodych aktorów, jak i widzów zafascynowało właśnie to, że teatr może być narzędziem oddziaływania na społeczne, czy nawet polityczne sprawy. ●